

Én million nordmenn kan få bedre pensjon

Stortinget skal i høst behandle et forslag som kan gi én million arbeidstakere en bedre pensjonsordning. LO har vært pådrivere for forslaget.

Pensjon fra første krone! Det har vært kravet fra LOs side over lang tid. Nå kommer saken endelig opp i Stortinget, etter forslag fra Arbeiderpartiet og SV. En lovendring vil bety særlig mye for de som har lave inntekter og en dårlig tjenestepensjon – mange av dem er kvinner i privat sektor.

Begrensninger

Det er 12 år siden Stortinget innførte reglene om Obligatorisk tjenestepensjon (OTP), som innebar at alle arbeidsgivere plikter å ha en tjenestepensjonsordning for sine ansatte. Fram til da var det bare offentlig sektor og en håndfull virksomheter i privat sektor som hadde tjenestepensjonsordninger

Den gangen la man inn noen begrensninger i ordningen:

- Man måtte være fylt 20 år for å få OTP.
- Man måtte jobbe minst 20 % stilling.
- Man måtte stå i jobben i 12 måneder.
- Man fikk bare opptjening for inntekt over 1G (96.883 kroner).

Pensjon for hver krone

Den ene grunnen til disse begrensningene var at man tilpasset OTP til gammel Folketrygd, altså slik Folketrygden var utformet **før** pensjonsforliket. Men pensjonsreformen endret på dette.

De to viktigste prinsippene for pensjonsreformen var:

- Det skal lønne seg å arbeide.
- Man skal få pensjonsopptjening for hele inntekten, hele livet.

Alle delene av pensjonssystemet er nå tilpasset disse prinsippene – både Folketrygden, offentlig tjenestepensjoner og avtalefestet pensjon (AFP). Det eneste som gjenstår er OTP-ene i privat sektor.

Alle får individuell pensjonskonto

Den andre grunnen til begrensningene var at det er kostbart å administrere pensjonsinnskudd. Hvis arbeidstakeren har en liten stilling eller skifter jobb ofte, vil administrasjonskostnadene fort spise opp selve pensjonen. I tariffoppgjøret i 2016 krevde derfor Fellesforbundet at man skulle få på plass individuelle pensjonskontoer for medlemmene, slik at kostnadene ble holdt nede også for de som jobber små stillinger eller skifter jobb ofte. Dette ble utredet av en arbeidsgruppe i departementene i fjor, og vi venter nå på et konkret forslag fra regjeringen.

Pensjon fra første krone

Begrunnelsene for å ha begrensninger i OTP-ordningen er altså ikke gyldige lenger. Tvert imot er det på tide å bringe OTP i harmoni med resten av pensjonssystemet: Pensjon fra første krone.

Så urettferdig slår reglene ut:

"Arne" jobber med forsikring, med månedslønn på 64.000 kroner og sju prosent pensjonsopptjening – gjennomsnittet for bransjen. Han har pensjonsopptjening fra første krone, hvilket de fleste med høy opptjeningsprosent har. Det betyr at arbeidsgiver setter av rundt 4.500 kroner i måneden for til hans tjenestepensjon.

I motsatt ende av skalaen finner vi "Anne". Hun jobber på hotell. I overnattings- og serveringsbransjen er gjennomsnittlig månedslønn under halvparten av lønna i bank og forsikring: Drøyt 30.000 kroner. Med den lønna, uten pensjon fra første krone og med lovens minimum på to prosent pensjonssparing – som er snittet for denne bransjen – vil den årlige utgiften for arbeidsgiver være litt over 5.000 kroner.

- Arne tjener altså dobbelt så mye som Anne, men han får TI GANGER så mye pensjonsopptjening.

Forts. fra forrige side >

Hovedproblemet i dagens ordning er nemlig at man bare får opptjening for den delen av inntekten som overstiger 1G (96.883 kroner). Det betyr at en arbeidstaker som tjener oppunder 200.000 kroner bare får opptjening for halvparten av inntekten. Mens en som tjener nær 600.000 får opptjening for fem av seks kroner de tjener.

Stortinget åpnet i 2014 for at arbeidsgiverne kunne spare pensjon for de ansatte fra første krone, og rundt 400.000 arbeidstakere i privat sektor har pensjonssparing for hele inntekten. Men én million har det ikke. Og de som har det, befinner seg gjerne i mannsdominerte yrker med høy inntekt – og de har ofte pensjonssparing på sju prosent. De som ikke har oppsparing fra første krone befinner seg typisk i kvinnedominerte lavlønnsykker, med bare to prosent pensjonssparing.

Ettårsregelen

Det andre store problemet med dagens ordning er regelen om at man må jobbe 12 måneder før man har rett til pensjonsopptjening. Rent praktisk fungerer dette slik at arbeidsgiver skal betale inn for deg fra dag én, men får tilbake innskuddet hvis du slutter før 12 måneder har gått.

Dette er en ordning som stimulerer til ulovlige midlertidige ansettelser. Arbeidsgiver kan f.eks. ansette en person midlertidig fra august til juni, og så ansette ham eller henne på nytt i august igjen, og dermed spare kostnader til pensjon.

Det er en viktig sak for LO og forbundene å fjerne denne regelen, men på dette punktet har regjeringen signalisert at de vil komme oss i møte. Det er vi i tilfelle veldig fornøyd med.

Få vet hva slags ordning de har

Mange vet rett og slett ikke hva slags OTP-ordning de har. En undersøkelse Opinion har gjennomført for LO i den norske befolkningen viser at fem av ti som jobber i privat sektor tror de har opptjening fra første krone. Men det er bare tre av ti som faktisk har det.

Mange tror med andre ord at de har en bedre ordning enn det de faktisk har. Et mer enhetlig pensjonssystem vil gjøre det enklere for folk å vite hva slags pensjonssparing de faktisk har.

Opinion har også spurt befolkningen om de støtter Arbeiderpartiets og SVs forslag om en mer rettferdig tjenestepensjon. 75 prosent svarer at det gjør de, bare rundt fem prosent sier nei. Resten er usikre. Støtten til dette kravet er for øvrig ganske jevnt fordelt blant folk, uavhengig av lønnsnivå, kjønn eller partitilhørighet. Også regjeringspartienes velgere støtter kravet.